

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Сотула В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ
ТОВАРНими ЗАПАСАМИ
В РОЗДРІБНОМУ ТОРГІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ**

Управління запасами є критично важливим аспектом ефективної роботи в роздрібній компанії, слугуючи балансом між попитом і пропозицією. Ефективне управління запасами має ключове значення для підприємства роздрібною торгівлі, оскільки воно безпосередньо впливає на прибутковість, задоволеність клієнтів і загальний операційний успіх.

Процес управління запасами передбачає оптимізацію рівнів запасів для задоволення потреб споживачів, одночасно мінімізуючи витрати, пов'язані з надлишковими або недостатніми запасами.

Менеджмент товарних запасів роздрібною торгівлі привернув значну увагу дослідників, підприємців та економістів через його глибокий вплив на фінансовий стан компанії, конкурентоспроможність на ринку та відносини з клієнтами. Саме тому проблеми управління запасами досліджували численні вітчизняні та зарубіжні дослідники, охоплюючи різні аспекти теоретичного, методологічного та практичного значення. Однак, незважаючи на спільні зусилля, певні аспекти управління запасами все ще потребують подальшого дослідження.

У контексті ринкової динаміки, котра розвивається за рахунок зростаючої глобалізації та непередбачуваності зовнішніх факторів, значення запасів як основного ресурсу для отримання прибутку та підтримки прибуткової діяльності підприємств роздрібною торгівлі підкреслює важливість ефективного управління запасами [1, с. 91]. Серед ключових етапів управління товарними запасами, котрі ще потребують всебічного дослідження можна виокремити:

1) оптимізація запасів – збалансування рівнів запасів, щоб задовольнити споживчий попит і водночас запобігти надмірним запасам або дефіциту, залишається проблемою, оскільки неефективний контроль запасів може призвести до фінансових втрат, пов'язаного оборотного капіталу та зниження прибутковості [1; 3; 4];

2) ринкова динаміка та задоволеність споживачів – постійно мінливий характер споживчих уподобань і ринкових тенденцій вимагає від підприємств роздрібної торгівлі адаптувати свої стратегії управління запасами, щоб забезпечити задоволеність і лояльність клієнтів [1; 2; 4];

3) вплив зовнішніх факторів – економічні кризи, збої в логістиці та зміни попиту значно впливають на стратегії управління запасами та фінансову життєздатність торгових підприємств [4; 5];

4) потреба в ефективних аналітичних системах – створення аналітичних структур, які дозволяють безперервну оцінку та коригування практик управління запасами, має вирішальне значення для прийняття рішень щодо контролю запасів [1; 5];

5) фінансові наслідки – як надлишкові, так і недостатні рівні запасів призводять до фінансових наслідків, впливаючи на загальну економічну ефективність і конкурентоспроможність торгових компаній [3-5].

Створення товарних запасів формується коливанням попиту, який за своєю суттю має ймовірнісне значення. Динамічний характер попиту ускладнює його комплексну оцінку, що робить точне вимірювання проблемою на етапі планування. Ця обставина виникає через неможливість точно оцінити вплив різних факторів (таких як тенденції, соціально-економічні та психологічні елементи тощо) на попит, а також через суб'єктивний характер поведінки індивідів, які виявляють попит на товари та послуги.

Підсумовуючи, управління запасами є незамінним елементом у рамках ефективних роздрібних операцій, відіграючи ключову роль у встановленні балансу між попитом і пропозицією. Його ефективність безпосередньо впливає на прибутковість роздрібного бізнесу, задоволеність споживачів і загальний операційний успіх. Цей процес включає в себе тонке налаштування рівня запасів для задоволення потреб споживачів, одночасно стримуючи витрати, пов'язані з надлишком або недостатністю запасів.

Виявлені проблеми підкреслюють багатогранність проблем управління запасами, з якими стикаються підприємства роздрібної торгівлі. Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, який об'єднує ефективні аналітичні системи, адаптивні стратегії, що реагують на динаміку ринку, і механізми пом'якшення впливу зовнішніх збоїв.

Таким чином, ефективне управління запасами постає як критичний фактор, що впливає на стійкий успіх і ефективність підприємств роздрібної торгівлі в умовах складності сучасного бізнес-середовища.

Список використаних джерел:

1. Маркіна І.А., Вороніна В.Л. Менеджмент товарних запасів торговельних підприємств. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2020. № 59. С. 90-97.
2. Вишневська О.А., Бойко М.С. Управління товарними запасами на підприємствах роздрібної торгівлі. Інтернет-конференція «*Економіка, організація і управління підприємствами, галузями, комплексами*». URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-2810/>
3. Romashchenko O.S., Slyvynska E.Yu., Formation of inventories at the enterprise. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2021. № 3 (37). С. 29-34.
4. Гринько, Т.В., Гвініашвілі, Т.З. Стратегічне управління запасами торговельного підприємства. *Економічний простір*. 2022. № 181. С. 89-94.
5. Калінська Т.А., Чебан Т.М. Комплексний аналіз ефективності управління товарними запасами у сфері роздрібної торгівлі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 4, С. 22-26.

Д-р екон. наук Семенча І. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ШЛЯХИ УПРАВЛІННЯ АДАПТАЦІЄЮ ДО СУЧАСНИХ УМОВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В ТОРГІВЛІ

Торгівля в усі часи економічного розвитку відігравала ключову роль в обігу та забезпеченні як виробників, так і споживачів необхідною кількістю продукції, регулюючи попит та пропозицію. І стан торгівлі, безсумнівно, є індикатором стану не тільки окремого ринку, а й стану економіки загалом. Особливо актуальним постає з цього ракурсу необхідність аналізу стану торгівлі з огляду на ситуацію, що є в Україні останні 2 роки.

Якщо розглядати сучасний стан ведення бізнесу в торгівлі, то це потребує спочатку аналізу стану бізнесу в країні загалом, а тільки після цього можна звужувати аналіз до суто діяльності торговельних підприємств.

Отже, аналіз даних різноманітних агенцій та дослідних інститутів [1-4] показав, що серед українського бізнесу ТОП-10 лідерів за 2023 рік стали підприємства добувної та переробної промисловості, показавши прибуток